یادداشت

تعامل با شرق جواب داد

رشد ۳۰ درصدی واردات چین از ایران

گروه اقتصادی/ تجارت میان تهران و پکن در ماه‌های اخیر روندی افزایشی داشته و آنطور که گمرک چین گزارش می‌دهد، مبادلات تجاری ایران و چین در ۳ ماهه نخست سال جاری میلادی با رشد ۱۸ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل همراه بود و به ۳ میلیارد و ۸۵۰ میلیون دلار رسید. مبادلات ۲کشور در ماه‌های ژانویه تا مارس ۲۰۲۱ بالغ بر ۳,۲۵ میلیارد دلار اعلام شده بود.

گمرک چین اعلام کرده که واردات چین از ایران در ۳ ماه نخست سال جاری میلادی به ۱,۹۳ میلیارد دلار رسیده که این رقم با رشد قابل توجه ۳۰ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل مواجه شده است. چین در ماه‌های ژانویه تا مارس ۲۰۲۱ بالغ بر ۱,۴۸ میلیارد دلار کالا از ایران وارد کرده بود. صادرات چین به ایران نیز در ماه‌های ژانویه تا مارس ۲۰۲۲ رشد ۸ درصدی داشته و به ۱,۹۲ میلیارد دلار رسیده است. چین در مدت مشابه سال قبل ۱,۷۷ میلیارد دلار کالا به ایران صادر کرده بود. این روند افزایشی تجارت ایران و چین در راستای برنامه راهبردی تقویت همکاری‌های اقتصادی تهران و پکن است و آنطور که کارشناسان و تجار می‌گویند حتی امکان افزایش حجم تجارت ایران و چین به ۱۰۰ میلیارد دلار در سال نیز وجود دارد.

گفتنی است، تجارت خارجی غیرنفتی ایران در سال ۱۴۰۰ با تبادل ۱۶۲میلیون تن کالا، رکورد ۱۰۰میلیارد دلاری را به ثبت رسانده و بر اساس آمار گمرک ایران، چین شریک اصلی تجاری ایران در این سال بوده است. به‌طوری که چین نخستین مقصد صادراتی ایران در سال ۱۴۰۰ بوده که توانسته با ثبت صادراتی به ارزش ۱۴میلیارد و ۳۲۳میلیون دلار، سهم ۵,۲۹درصدی را به خود اختصاص دهد. رشد ۵۸درصدی ارزشی و ۸درصدی وزنی نیز حاصل فروش کالا به چین در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال۹۹ است. در همین حال، چین به‌عنوان دومین فروشنده کالا به ایران در سال گذشته بوده است. ارزش واردات کالا از این کشور با رشد ارزشی ۲۹درصدی به ۱۲میلیارد و ۷۳۹میلیون دلار می‌رسد. همچنین سهم چین از کل ارزش واردات ۱۴۰۰ هم ۲۴درصد است. وزن کالاهای وارد شده از چین نسبت به سال۹۹ رشد ۵درصدی را تجربه کرده است. پیش‌بینی می‌شود که در سال ۱۴۰۱ این ارقام تقویت شود.

کارشناس دیپلماسی اقتصادی در گفت‌وگو با «ایران» با ارائه اعداد و ارقام، پاسخ گزارش اتاق بازرگانی درباره بی خاصیت بودن ارتباط با کشورهای همسایه را داد

اول همسایه؛ شک نکنید

بعد از خروج امریکا از برجام، صادرات ایران به کشورهای اروپایی یک بیستم و حتی بیشتر شد، اما صادرات ایران به ۱۵ کشور همسایه بعد از این اتفاق رشد یافت

مهدی کاشی‌پزها
خبرنگار

«تمرکز تجاری ایران بر منطقه بی‌فایده است.» این جمله شاه بیت گزارشی است که مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی ایران منتشر کرده است! این گزارش رویکردهای تجاری جمهوری اسلامی را در سه محور مورد نقد قرار می‌دهد. حسین حاجیلو، کارشناس دیپلماسی اقتصادی تلاش کرده با ارائه مستندات آماری به انضمام تحلیل‌های کارشناسانه تناقض‌های آماری و تحلیلی گزارش مذکور را تبیین کند. او معتقد است گزارشی که اخیراً اتاق بازرگانی به رهبری رئیس مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی تدوین و منتشر کرده، آمیخته به شبه استدلال است. حقایق پنهان شده در این گزارش را در ادامه می‌خوانید. حاجیلو در گفت‌وگو با روزنامه ایران به نقدهای جدی این گزارش پرداخته است.

اخیراً مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی ایران گزارشی منتشر کرده که داده‌های آماری و تحلیل ارائه شده بگونه‌ای در آن بیان شده که تعاملات ایران با کشورهای همسایه و استراتژی اولویت کشورهای همسایه در تعاملات اقتصادی کشور را زیر سؤال ببرد. لطفاً نظرتان را راجع به تحلیل ارائه شده بفرمایید.

این گزارش سه محور اصلی دارد. نخست ادعا می‌شود که چون بازار منطقه و حجم تجارت منطقه و صادرات ایران ۶۰ درصد بیشتر نیست بنابراین تمرکز جمهوری اسلامی بر منطقه بی‌فایده است. این گزارش و مصاحبه‌هایی که رئیس محترم پژوهش‌های اتاق بازرگانی داشتند در صفحه ۱۳ این گزارش به نقل از آقای اردوغان گفته شده که استراتژی ترکیه ارتباط با همسایگان است و ۷۰ درصد از صادرات ترکیه به محیط همسایگی این کشور ارسال می‌شود و در مرحله بعد به سراغ غیرهمسایگانی می‌رویم که در محیط ۸ هزار کیلومتری باشند. در دنیا عمده کشورهایی که در حوزه تجارت خارجه کارنامه موفقی داشتند از همسایگان خود شروع کرده‌اند. اگر در محیط همسایگی صادرات و واردات انجام شود به دلایلی از قبیل بعد مسافت کم و هزینه‌های پایین رفت و آمد و ترانزیت صرفه اقتصادی خواهد داشت. بنابراین یک تناقضی جدی در این گزارش وجود دارد. اساساً ما باید توجه کنیم که ۶۰ درصد از دنیا، بخش زیادی است. چراکه اگر یک دهم این مقدار را پوشش دهیم صادرات غیرنفتی که در حال حاضر بیش از ۴۵ میلیارد دلار است ۳ برابر می‌شود اما دوستان به این نکته توجه ندارند. دومین نکته مطرح شده در گزارش موضوع تأثیرپذیری کشورهای همسایه جمهوری اسلامی ایران از تحریم هاست. دوستان ادعا می‌کنند چون کشورهای همسایه قاعده‌پذیرند لذا از تحریم‌ها بیشتر متأثر بودند. لازم است نگاهی به آمار تجارت ایران قبل و بعد از تحریم‌های اخیر داشته باشیم. سال ۹۷ با خروج امریکا از برجام تحریم‌ها دوباره بازگشت. اگر یک سال قبل از این تاریخ را با یک سال بعد از آن مقایسه کنیم آمار قابل توجهی حاصل می‌شود. قبل از خروج امریکا از برجام یعنی سال ۹۶ صادرات ما به کشور آلمان ۳۵۹ میلیون دلار بود اما سال ۹۸ به ۲۰۱ میلیون دلار رسیده است که ۱۵۸ میلیون دلار افت صادرات داشتیم. صادرات به ژاپن ۴۲۵ میلیون دلار بوده که به ۲۱ میلیون دلار در سال ۹۸ رسید یعنی صادرات ما یک بیستم شد. صادرات به ایتالیا ۴۲۲ میلیون دلار بوده و ۲۱۶ میلیارد دلار و نصف شده است. اینها کشورهایی هستند که در زنجیره جهانی قرار دارند، قاعده پذیر نیستند و احتمالاً قاعده‌گذار نیز هستند. به کره جنوبی ۴,۳ میلیارد دلار صادرات داشتیم اما بعد از خروج امریکا از برجام ۲۸۷ میلیون دلار صادرات به آنجا داریم. این کشورهایی که گفته می‌شود در زنجیره اقتصاد جهانی حضور داشتند، احتمالاً قاعده پذیر نیستند و ما با آنها تعامل داشتیم اما آمارها نشان می‌دهد که بشدت قاعده‌پذیر بودند و با خروج ترامپ از برجام تجارت آنها با ایران کاملاً تأثیرپذیرفته‌اند. از طرف دیگر اگر صادرات با همسایگان را بررسی کنیم سال ۹۶ به مقدار ۲۳,۳ میلیارد دلار به ۱۵ کشور همسایه صادرات داشتیم و سال ۹۸ این میزان افزایش داشته و ۲۴,۳ بوده است. بنابراین ادعای دوستان در این گزارش زیر سؤال می‌رود. ادعای سوم این گزارش این است که ایران در اسناد چشم‌انداز کشورهای منطقه قرار ندارد و کشورهای منطقه به ایران نگاه اقتصادی ندارند، بنابراین ما نباید تمرکز اصلی خود را بر کشورهای منطقه بگذاریم. دوستان باید با مفهوم سیاست اعلامی و سیاست اعمالی آشنا باشند. پاکستان سند امنیت ملی خود را که دی‌ماه منتشر کرد ظاهراً به ایران نگاه اقتصادی ندارد اما همین کشور در اسفند ماه تصویب می‌کند که با ایران تجارت تهاتری داشته باشد. این طور پاکستان یک نقطه استراتژیک و اصلی را برای توسعه تجارت با ایران مشخص می‌کند. با این توضیحات اساساً این سؤال مطرح است که آیا کشورهای دیگر حتماً باید در اسناد خود اسم ما را ذکر کنند تا ما با آنها تعامل کنیم! آیا عراق که ۹ میلیارد دلار به آنجا صادرات می‌کنیم اسم ما را در اسناد بالادستی خود آورده‌اند! آیا ترکیه که یکی از کشورهای موفق در حوزه تجارت خارجی است منتظر می‌شود ببیند کدام یکی از کشورها اسم آنها را در اسناد بالادستی خود آورده‌اند یا نه! ترکیه در آفریقا در حوزه تجاری بسیار موفق عمل می‌کند. آیا همه کشورهای آفریقایی در اسناد بالادستی خود اسم ترکیه را آورده‌اند؟! لذا این شبه استدلال بوده و استدلال منطقی نیست که ما منتظر قرارگرفتن نام ایران در اسناد بالادستی کشورها باشیم سپس با آنها توسعه اقتصادی بدهیم. متأسفانه در این گزارش شاهد یک آمارسازی هستیم. در ضمیمه شماره یک گزارش ادعا می‌کند که ایران در میان شرکای تجاری کلیدی اغلب کشورهای همسایه حضور ندارد. ما ۱۵ کشور همسایه داریم و دوستان اسم ۱۱ کشور را آورده‌اند. کشوری چون عراق که ما به آنجا صادرات داشتیم و احتمالاً امسال در شرکای خارجی عراق اول یا دوم باشیم، اسم عراق را در این گزارش نیاورده و سانسور کرده‌اند. برای عمان و ترکمنستان نیز ایران جزو ۱۰ شریک اقتصادی آنهاست. به علاوه در این ۱۱ کشور ۴ کشور افغانستان، ارمنستان، آذربایجان و امارات نیز جزو۱۰ کشور اولی هستیم که با آنها صادرات و یا واردات انجام می‌دهیم. بنابراین از ۱۵ کشور در ۷ کشور منطقه برای صادرات یا واردات جزو ۱۰ کشور اول هستیم اما دوستان در این گزارش متأسفانه به این موضوع اشاره نکرده‌اند. در جمع‌بندی این بخش باید گفت گزارش منتشر شده استراتژی جمهوری اسلامی را در منطقه نقد می‌کند.

■ دولت قبل اصرار داشت که بدون برجام قدرت فروش نفت را نداریم. در حالی که طی شش ماه دوم سال ۱۴۰۰ وضعیت فروش نفت ایران رو به افزایش بوده و وزارت نفت نیز اعلام کرد که تقریباً هر مقدار نفت که می‌فروشیم پول آن را نقد دریافت می‌کنیم. افزایش حجم تجارت نیز مؤید این موضوع است. لطفاً بگویید دولت سیزدهم چگونه بر موانع فائق آمده است و شما چقدر چشم‌انداز این موضوع را روشن می‌بینید؟

رئیس مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی جمله‌ای را گفته که من می‌خواهم برعکس آن را بیان کنم. جمله مذکور این است که «سرنوشت اقتصاد ایران در پیوند با اقتصاد منطقه نیست». من می‌خواهم بگویم که سرنوشت اقتصاد ایران در پیوند با اقتصاد منطقه است و اساساً ما به‌عنوان جمهوری اسلامی ایران با کشورهایی مثل عراق، افغانستان و پاکستان زندگی می‌کنیم. ما در منطقه حضور داریم و هم سرنوشت هستیم. وقتی در افغانستان یک بحران جدی رخ می‌دهد ما باید پذیرای آوارگان این کشور باشیم. وقتی در عراق یا سوریه یک اتفاق جدی امنیتی رخ می‌دهد تبعات آن گریبانگیر ما نیز خواهد بود. لذا اقتصاد نیز همین‌طور است یعنی رشد و اقتصاد ما با اقتصاد منطقه گره خورده است. این سخن اشتباهی است که بگوییم ما باید یک جزیره باشیم و سرنوشت اینها به ما ربطی ندارد. در هرجای دنیا کشورها در کنار همدیگر و با همسایگان خود رشد کردند. خود ما در اوج فشارهای تحریمی بخش زیادی از تحریم‌ها را بواسطه تعامل با همسایگان از سر گذراندیم. این تعاملات چه از جنس صادرات بنزینی باشد رقم آن در سال ۹۹ معادل ۳ میلیارد دلار بود و یا از جنس مالی و بانکی که با امارات و ترکیه گذراندیم. لذا اساساً همسایگان ما به ما ربط دارند. ما در عالم سیاستگذاری با انتخاب روبه‌رو هستیم و زمان انتخاب باید اولویت‌بندی کنیم. به نظر من اولویت اول همسایگان، کشورها و شرکای همسویی است که در دنیا قدرتمندتر هستند. چرا می‌گوییم برای اینکه اقتصاد ما رشد کند باید به همسایگان بپیوندیم! عوامل مختلفی در این موضوع دخیل هستند. یکی از این عوامل کاهش بعد مسافت و مرز خاکی است که سبب می‌شود هزینه‌های تعامل شامل ترانزیت، حمل و نقلی و رفت و آمد تجار و اتباع کشورها به یکدیگر کاهش یابد. عامل دیگر این است که کشورهای منطقه توسعه نیافته هستند. اغلب کالای ایرانی را که ما نمی‌توانیم به اروپا صادر کنیم، تعامل ایران با کشورهای اروپایی در این سال‌ها اینگونه بوده که نفت و مواد خام بدهیم و محصولات وارد کنیم. اگر دنبال صادرات کالای ایرانی هستیم باید با کشورهای پایین دستی و کمتر توسعه یافته تعامل داشته باشیم. به این دلیل است که چین یا ترکیه در آفریقا به لحاظ تجاری بسیار موفق عمل می‌کنند. همسایگان ایران به لحاظ استانداردی، سطح استاندارد پایین تری دارند. در واقع اگر کالای ایرانی بخواهد در جهان رقابت کند نخست باید در میدان بازی تمرینی آزموده شود. بازار منطقه یک زمین بازی تمرینی است برای اینکه به مرحله بعدی برود. ترکیه همین مسیر را طی کرد. اکنون ۷۰ درصد تجارت ترکیه با همسایگان خود است و در حال سندنویسی است تا چشم‌انداز خود را برای بازارهای دوردست بگذارد. در نهایت باید گفت این مسأله ویژگی مهمی است که ظرفیت آن در همسایگان ایران وجود دارد.

شرکت خلاق و نوآور «رصدگر عمق آسمان» با بررسی آموزه‌های نجومی مذهبی و یافته‌های اخترشناسان امروز، سعی در ترویج مفاهیم علم و دین در قالبی نوین دارد

آسمان شب از منظر ادیان ابراهیمی

سیمین دخت شاکری
نشان ایرانی برتر

افراد زیادی در گوشه و کنار سیاره زمین چشم به آسمان شب می‌دوزند و زیبایی‌های بیکران آن را نظاره می‌کنند. برخی از دریچه علم به ستارگان و کهکشان‌های دوردست می‌نگرند، برخی طبیعت بی‌نظیر آسمان شب و اجرام آسمانی را دست‌مایه کار هنری خود قرار می‌دهند و عده‌ای دیگر از شنیدن اساطیر زمینی در قالب صور فلکی در پهنه آسمان شب شگفت‌زده می‌شوند. در این میان اما عده‌ای در پی یافتن ارتباط میان معارف دینی با دانش اخترشناسی هستند. مهدی پیوندزنی، از پژوهشگران میان رشته‌ای است که سعی در توضیح مفهوم نجوم آیات قرآن کریم دارد و با تأسیس شرکت خلاق و نوآور «رصدگر عمق آسمان» توانسته با ابتکارهای جالب توجهی به ترویج مفاهیم مذهبی و نجومی در میان علاقه‌مندان بپردازد.

مدیرعامل شرکت «رصدگر عمق آسمان» درباره نحوه آشنایی خود با نجوم و پیوند آن با قرآن کریم به جام جم می‌گوید: «در دوران کودکی وقتی همراه خانواده در اصفهان زندگی می‌کردم به دلیل شغل پدرم برخی شب‌ها را زیر سقف آسمان زیبای شب گذراندم. پدرم کشاورز بود، خارج از شهر اصفهان زمین کشاورزی بزرگی داشت و گاهی با او همراه می‌شدم تا شاهد چشم‌انداز خارق‌العاده ستارگان نقش بسته بر سقف بلند آسمان شب باشم. در آن دوران با دیدن برنامه‌های علمی تلویزیون و یا خواندن کتاب‌های محدودی که مرتبط با دانش نجوم بود علاقه‌ام را پیگیری می‌کردم.

از انجمن ادیب اصفهان تا نجوم قرآنی در قم

پیوندزنی در ادامه داستان شکل‌گیری مجموعه «رصدگر عمق آسمان» می‌افزاید: «پس از چند سال مرکز آموزش نجوم ادیب اصفهان راه‌اندازی شد و من با اشتیاق اکثر وقت خود را در این مرکز برای آشنایی هرچه بیشتر با نجوم و ستاره‌شناسی می‌گذارندم. سپس با حضور در نشست‌های مختلف مرتبط با نجوم و ضمن برگزاری شب‌های رصدی متوجه شدم که بسیاری از مردم در مورد نجوم و قرآن کنجکاو هستند و این‌گونه بود که پژوهش در حوزه نجوم و قرآن در ذهنم شکل گرفت. سپس تصمیم گرفتم در رشته علوم قرآن و حدیث ادامه تحصیل بدهم و تمام تمرکزم در حین تحصیل نیز روی موضوع نجوم و قرآن بود. در ادامه به قم مهاجرت کردم و برای رسیدن به هدفم که نوآوری در ارائه مفاهیم دینی بود در سال ۱۳۹۴ شرکت خلاق «رصدگر عمق آسمان» را در پارک علمی و فناوری قم تاسیس کردم.»

تولید محتوای نجوم قرآنی به زبان انگلیسی

به گفته مدیرعامل شرکت رصدگر عمق آسمان، کتاب‌هایی مانند «نجوم، علم شناخت»، «زمین تنها مکان زندگی ما»، «قران، نجوم و کائنات»، «خانواده خورشید» و «پیدایش کیهان و دگرگونی آن» از محصولات این شرکت در حوزه نشر هستند. موسسه همچنین دوره‌های آموزشی نجوم متعددی را برای سنین مختلف و از ۶ سال به بالا برگزار می‌کند. به دلیل شرایط خاص ناشی از همه‌گیری کووید-۱۹ تمام دوره‌ها و کلاس‌های این مرکز در دو سال اخیر به‌صورت مجازی برگزار شده است.

پیوندزنی می‌گوید: «در کنار برگزاری کارگاه‌های نجوم قرآن در مراکز فرهنگی و مساجد و برگزاری تورهای گردشگری نجوم قرآن، در حرکتی خلاقانه و به مناسبت‌های گوناگون مانند جشن تولد کودکان به خانه متقاضیان و مشتریان یا جمع خانوادگی آنها در بیرون از شهر می‌رویم و با استفاده از تلسکوپ و تجهیزات نجومی به توضیح مباحث نجومی و دینی می‌پردازیم.»

این فناور خلاق ادامه می‌دهد: «یکی دیگر از محصولات مورد توجه شرکت ما استفاده از یک نوع شبیه‌سازی سه‌بعدی به نام «هالوگرافی نجوم قرآنی» برای نمایش داستان‌های قرآنی و آیات مرتبط با نجوم است که با جذابیت بصری مخاطبان بیشتری را به این موضوع علاقه‌مند می‌کند. در سال گذشته نیز با ادامه روند پیشین در جهت تولید محتوای به روز و جلب نظر شمار بیشتری از مخاطبان، کتاب پیدایش کیهان و دگرگونی آن در مطالعات قرآنی و کیهانشناسی را به زبان انگلیسی ترجمه‌کرده‌ایم و علاوه بر کتاب خانواده خورشید برای کتاب «زمین، تنها مکان زندگی ما» نیز نرم‌افزار واقعیت‌افزوده آماده شده است.»

مدیرعامل شرکت «رصدگر عمق آسمان» ضمن تأکید بر اهمیت پرداختن به مباحث نجوم قرآنی، بررسی و ترویج آن را شیوه‌های نوین خدمات مذهبی برای فرهنگ‌سازی موثرتر در جامعه برمی‌شمارد و از رونمایی چهار کتاب جدید در سال آینده خبر می‌دهد.

راه‌های ارتباط با این شرکت فناور

- rasadgaran.ir
- info@rasadgaran.ir
- @rasadgaran.ir
- ۰۲۵-۳۲۸۱۶۳۱۰
- قم، شهرک پردیسان، بلوار دانشگاه، بلوار مولوی، پارک علم و فناوری استان قم، واحد فناور «رصدگر عمق آسمان»

همبستگی بیشتر با گسترش آموزه‌های نجوم دینی

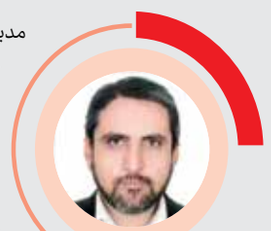

مدیرعامل شرکت رصدگر عمق آسمان ضمن اشاره به اثر مثبت معرفی شرکت «رصدگر عمق آسمان» در طرح نشان ایرانی ۲ روزنامه جام جم در سال گذشته، درباره چشم‌انداز این گروه برای آینده می‌گوید: «مؤسسه ما سال گذشته نیز در طرح نشان ایرانی حضور داشت. خوشبختانه پس از چاپ آن رپرتاژ پیشنهادهای همکاری برای ساخت چند اقامتگاه بومگردی در اطراف کویر مرکزی و با هدف ترویج نجوم و ارتباط آن با قرآن دریافت کردیم که امیدواریم در آینده محقق شود. همچنین در کنار آماده‌سازی چند کتاب دیگر با موضوعات نجومی همچون «هفت آسمان و کاربرد آن در معارف دینی» قصد داریم با رایزنی‌هایی که با دانشگاه‌های کشورهای دیگر انجام می‌دهیم، محصولات خود را به کشورهای اسلامی و حتی غرب چین صادر کنیم. در واقع بخش مهمی از کار ما پرداختن به مفاهیم نجوم در ادیان ابراهیمی و کتاب‌های آسمانی تورات و انجیل و ترویج آموزه‌های هویت‌ساز آنهاست تا بتوانیم از این طریق به اتحاد بیشتر میان انسان‌ها و به ایجاد صلح میان گروه‌های مختلف و متفاوت بشری کمک کرده باشیم.»